

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

30 APREL 2021-Cİ İL №008 (131)

Səh. 2

**QARDABANI vs MARNEULI -
AZƏR MUSAOĞLU YAZIR**

Səh. 3

**RAMAZAN AYI BİR TƏRBIYƏ
MƏKTƏBİDİR -
HACI BƏKİROĞLU YAZIR**

Səh. 4

**BAYDENİN QƏRƏZLİ QƏRARI -
SAHİB MUSTAFAOĞLU YAZIR**

Səh. 5

**MƏNİM ANDERSENİM -
İBRAHİMXƏLİL YAZIR**

Səh. 5

**HAZIR KÖKƏ -
AFİQ MUXTAROĞLU YAZIR**

Səh. 6

**"QƏDİM TİFLİSİN ƏDƏBİ BOHEMASI" -
MİRZƏ MƏMMƏDOĞLUNUN TƏRCÜMƏSİNDƏ**

Səh. 7

**KİMDİR MÜQƏSSİR? -
ESMİRA ƏLƏKBƏRLİ YAZIR**

GÜRCÜSTANDA KORONAVİRUSDAN ÖLƏNLƏRİN SAYI 4 MİNİ KEÇİB

Aprelin 30-na olan son məlumata əsasən, Gürcüstanda koronavirusdan ölənlərin sayı 4110 nəfərə çatıb. Bu haqda xüsusi yaradılmış www.stopcov.ge saytında qeyd edilib.

Məlumatda ölkədə koronavirusa yoluxanların ümumi sayı 310310 nəfər, sağalanların sayı isə 290767 nəfər olaraq göstərilib.

Ölkə üzrə karantin rejimində 99 nəfər, stasionar nəzarətdə 3873 nəfər, COVID mehmanxanalarda olan şəxslərin sayı isə 749 nəfər olaraq göstərilib.

MÜXALİFƏT PARLAMENTİN BOYKOT EDİLMƏSİNİ DAYANDIRIB

Gürcüstanın müxalifət partiyalarının deputatları qanunverici orqanın 6 aylıq boykotuna son qoyaraq parlamentə daxil olublar.

Vahid Milli Hərəkət və Leyboristlər partiyaları parlamentdə təmsil olunmağa hələ razılaşmayıb.

Qeyd edək ki, ötən ilin parlament seçkilərində deputat seçilən müxalifətçilər mandatlarından imtina ediblər. Onlar seçkiləri qeyri-legitim hesab edərək boykota qərar veriblər. Bu il aprelin 19-da hakimiyyət və müxalifət arasında Avropa İttifaqının vasitəçiliyi ilə imzalanmış sazişə

müxalifətin qanunverici orqanda təmsil olunması əsas bəndlərdən biri kimi daxil olunub.

PARLAMENTƏ YENİ SƏDR SEÇİLİB

Kaxa Kuçava parlamentin yeni sədri seçilib. Səsvərmədə iştirak edən 92 millət vəkiliindən 86-sı Kaxa Kuçavanın sədr olmasını dəstəkləyib, 6-sı isə qarşı çıxıb.

K.Kuçavanın sədrliyini hakim partiyadan 80 millət vəkili, müxalif partiyalardan isə Avropalı Sosialistlər və Vətəndaşlar Partiyasının ümumilikdə 6 millət vəkili dəstəkləyib.

Kaxa Kuçava 2016-cı ildən parlamentdə təmsil olunur. O, ötən ilin dekabrından vitse-spiker vəzifəsini tutub. 42 yaşlı siyasətçi bu ilin yanvarından hakim Gürcü Arzusu Partiyasının Siyasi Şurasında təmsil olunur.

Xatırladaq ki, parlamentin keçmiş sədri Arçil Talakvadze 24 aprel tarixində istefa verib və qanunverici orqanın vitse-spikeri seçilib. Onun namizədliyini 86 deputat dəstəkləyib.

KORONAVİRUS ƏLEYHİNƏ PEYVƏND OLANLARA GÜZƏŞTLƏR TƏTBİQ OLUNA BİLƏR

Koronavirus əleyhinə peyvəndin hər iki dozasını vurduran vətəndaşlar üçün müəyyən güzəştlərin tətbiqi məsələsi nəzərdən keçirilir. Bu barədə ölkənin Xəstəliklərə Nəzarət və İctimai Sağlamlıq Milli Mərkəzinin rəhbəri, baş epidemioloq Amiran Qamkrelidze məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, həmin şəxslərə açıq havada qoruyucu maska taxmamağa və komendant saatının tələblərinə riayət etməməyə icazə verilməlidir.

"Bir sıra ölkələrdə tam peyvəndlənmə kursunu keçənlərdən açıq məkanlarda maskadan istifadə tələb olunmur. Onlar üçün bəzi digər məhdudiyətlər də aradan qaldırılır", - deyər A.Qamkrelidze bildirib.

Baş epidemioloq qeyd edib ki, mayın 15-dək Gürcüstanda 14 minə yaxın şəxs tam vaksinasıyadan keçəcək.

QARDABANI VS MARNEULİ

Azər MUSAOĞLU
azermusaoghlu@gmail.com

Dəfələrlə Marneuli ilə Qardabanini müqayisə edənlərin qulaq şahidi olmuşam. Düzdür, bəzisi uşaqlıqda etdiyimiz “Van Dammı döyər Brüs Limi” söhbətindən fərqlənməsə də, əsaslı müqayisələr də olub və bu müqayisələrdə üstünlük çox vaxt Marneuliyə verilib, yəni bu qaydasız müqayisə döyüşlərində çox vaxt Marneuli döyüb, qalib olub.

Söhbəti başqa yerə yozmayasız deyə indidən bildirim ki, mənim yerlibazlıqdan zəndeyi-zəhləm gedir. Özüm Qardabanidə doğulub yaşasam da, harada Azərbaycan türkü yaşayır oranı özümə doğma bilməmişəm, vətən bilməmişəm. Vətən də ki, kiminsə dədəsinin deyil oradan səni qovalar, didərgin salalar, deportasiya edələr. Halbuki qloballaşmış dünyada da bu üzəndən hadisələrin şahidi oluruq. Və eşitdiyim müqayisələri sizinlə burada paylaşmaqda məqsəd hansısa bölgəni yuxarı və ya aşağı tutmaq deyil. Haşa!

Marneuli ilə Qardabanini müqayisə edənlər niyə çox vaxt üstünlüyü Marneuliyə verir?

Başlayaq lap sadə, bayağı müqayisələrdən:

Məsələn, Marneulidə demək olar ki, bütün bankların filialları var, Qardabanidə yoxdur. Qardabanidə cəmi-cümlətəni dörd bankın filialı var, hansılarda ki, bəzi xidmətlər belə yoxdur, bu da, ölkədə fəaliyyət göstərən digər maliyyə şirkətlərinin qardabanili müştəriləri üçün çətinlik yaradır. Həmin banklardan birinə işin düşdüyə görə yollanasan ya Rustaviyə, ya da Tiflisə.

Məsələn, Qardabanidə işığa, içməli suya yeni abonent olmaq üçün gərək Rustaviyə gedəsən. Marneulidə bu məsələləri yerində həll etmək olur.

Məsələn, bu yaxınlarda Vergilər Xidmətindən sənəd alması idik, Qardabanidə bu xidməti axtarıq, tapa bilmədik, dedilər Rustaviyə getməlisiniz. Biz də eləmə tənbellik sənədi gedib Rustavinin Vergilər Xidmətindən aldığımız.

Məsələn, ölkədə fəaliyyət göstərən apteklərin çoxu Marneulidə, azı Qardabanidədir. Bəzən elə dərman olur ki, almaq üçün yenə də Rustaviyə getməli olursan. Marneulidə xəstəxanaların sayı da Qardabaniyə nisbətən çoxdur. Qardabanidə ayağın çıxdısa ya travmatoloqun Rustavidən gəlməsini gözləməlisən, ya da özün ayağını sallaya-sallaya Rustaviyə getməlisən.

Məsələn, bu yaxınlarda telefon nömrəsini mikro etdirmək üçün yenə Rustaviyə gədsi oldum, çünki o boyda “Geocell” şirkətinin bu boyda Qardabanidə bir nəfərin sığacağı bir otağı belə yoxdur. Hətta bir dəfə “Geocell”dən nömrə almaq üçün Marneuliyə də getmişəm. Deyirəm bəlkə elə Qardabanini də birləşdirsinlər Rustaviyə, biz də birdəfəlik bilək ki, bütün işimizi Rustavidə görməliyik.

Məsələn, Qardabanidə ailənlə birgə istirahət edəcəyiniz, bir stəkan çay içib, bir dilim paxlava yeyəcəyiniz nə bir kafe var, nə yarım restoran. Qardabanidə bütün çayxanalar kişilər üçündür. Marneulidə isə hər addımda ailənlə oturub bir stəkan qəhvə içmək üçün məkanlar mövcuddur.

Məsələn, Qardabanidə bir dənə də olsun kitab dükanı yoxdur. Bu haqda əvvəl də ürəkəğrısı ilə yazmışam. Marneulidə isə “Biblus” kitab mağazası var.

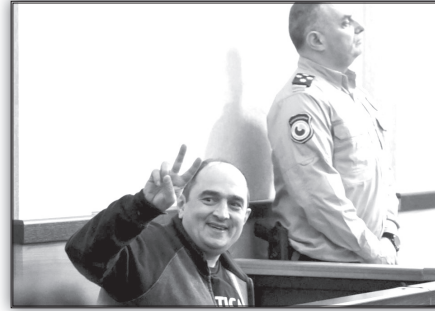
Məsələn, götürək icma mərkəzlərini, qeyri hökumət təşkilatlarını... Marneulidə “Tea House” (“Çay Evi”) var, İnteqrasiya Mərkəzi var, USIDE-in ofisi var, Marneuli Televiziyası var, Marneuli Radiosu və digər müstəqil yerli media qurumları və s. var. Qardabanidə bir ayda iki dəfə “Yeni Yol” qəzeti çıxır ki, onun da yarından çoxunu Marneulidə oxuyurlar.

Məsələn, Marneulidə etiraz var, etiraz edənlər var, aktivistlər var. Qardabanidə nə etiraz var, nə etiraz edənlər, passivistlər var. Marneulidə Novruz bayramı gecəsi aktivistlər meriyanın qarşısında tonqal qalayıb komendant saatına etiraz edəndə, Qardabanidə passivistlər televizorun qabağında oturub qoz-fındıq ləpəsi yeyə-yeyə AzTv-dən Məleykə Əsədovanın konsertinə baxıb mürgü vururdular.

Məsələn, pandemiya şəraitində Marneulidə təşkili nəzərdə tutulmuş 15 min lərilik konsertə etiraz olundu, konserti Qardabaniyə addatdılar və bu mənasız konsert Qardabanidə baş tutdu.

Uzatmaq da olar. Məncə bu iki əbədi və əzəli bölgəmizi müqayisə edərkən Marneulinin niyə həmişə üstünlük qazandığını anlamaq üçün bu qədər bəs edir. Marneulinin sağ əli Qardabaninin başına.

PREZİDENT MÜXALİFƏTÇİ GIORGİ RURUANI ƏVF EDİB

Prezident Salome Zurbəişvili müxalifətçi Giorgi Ruruanın əvfi ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

Prezidentin G.Ruruaı əfv etmə-

si üçün irəli sürdüyü şərti yerinə yetirilib. Belə ki, parlamentə seçilən və iqtidarla siyasi böhrandan çıxış planını imzalamış müxalifət təmsilçiləri qanunverici orqanın fəaliyyətində iştirak etməyə başlayıb.

Qeyd edək ki, Gürcüstanın müxalif “Mtavari arxi” telekanalının səhmdarlarından biri – iş adamı G.Rurua 2019-cu ilin noyabrında odlu silahın qanunsuz əldə edilməsi və saxlanması faktı üzrə həbs olunub. O, ötən ilin iyulunda 4 il müddətinə həbs cəzasına məhkum edilib.

GÜRCÜSTANDA COVID-19 PASPORTU VERİLƏCƏK

Gürcüstanın səhiyyə nazirinin müavini Tamar Qabunia bildirib ki, “yaxın zamanlarda Gürcüstanda COVID-19 pasportlarının verilməsi təcrübəsi tətbiq olunacaq”.

O, hazırda sənəddə əks olunacaq əsas göstəricilərlə bağlı işlərin aparıldığını bildirib.

“Pasportda vaksinasiya tarixəsi, keçirilmiş xəstəliklər, bəzi hallarda PCR testin cavabları yer alacaq. Hesab edirəm ki, bu sənə-

din tətbiqi təcrübəsi qısa zaman ərzində reallaşdırılacaq”, - deyər nazir müavini bildirib.

18 YAŞDAN YUXARI ŞƏXSLƏRƏ ÇİN VAKSİNİ VURULACAQ

Gürcüstanın səhiyyə naziri Ekaterine Tikaradze bildirib ki, 18 yaşdan yuxarı vətəndaşlar Çinin “Sinopharm” peyvəndi ilə vaksinasiya prosesinə cəlb

olunacaq.

Səhiyyə nazirinin sözlərinə görə, İmmunizasiya Şurasının qərarı ilə peyvəndlənməyə onlayn qeydiyyat aprelin 27-si saat 20:00-dan etibarən başlayır.

Nazir qeyd edib ki, “Sinopharm” preparatının 18 yaşdan 60 yaşadək şəxslər üçün təhlükəsiz olduğunu sübut edən bir sıra önəmli araşdırmalar mövcuddur.

“Şura bu araşdırmalara əsaslanaraq vətəndaşlarımızın Çin vaksini vurdurması üçün imkan yaradır”, - deyər nazir bildirib.

PASXA MƏHDUDİYYƏTLƏRİNİN TƏTBİQİ BARƏDƏ QƏRAR VERİLİB

Gürcüstanda mayın 3-dən 12-dək ictimai nəqliyyatın fəaliyyəti dayandırılacaq. Bu barədə qərarı Gürcüstanın Dövlət Qurumlarıarası Koordinasiya Şurası qəbul edib.

Digər qərarla Pasxa bayramı günlərində qəbiristanlıqların ziyarəti məhdudlaşdırılacaq, məzarlıqlara aparıcı yollar bağlanacaq. Kilsələrdə bayrama aid dini ayinlərin epidemioloji təhlükəsizlik normalarına uyğun qaydada icrasına nəzarət gücləndiriləcək.

riləcək.

Qeyd edək ki, Gürcüstan miqyasında mayın 4-dən 11-dək tətill elan olunub.

GÜRCÜSTAN VƏ TÜRKİYƏ XARİCİ İŞLƏR NAZİRLƏRİ CƏNUBİ QAFQAZDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ MÜZAKİRƏ EDİBLƏR

Rumıniyanın paytaxtı Buxarestdə Gürcüstan və Türkiyənin xarici işlər nazirləri – Mövlud Çavuşoğlu ilə David Zalkaliani arasında keçirilən görüşdə Cənubi Qafqazda cari proseslər və təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub. Bu barədə Gürcüstanın

Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilib.

Tərəflər bölgənin inkişafı üçün sülhün dəstəklənməsinin önəmini vurğulayıblar.

Nazirlər Tbilisinin Azərbaycan-Gürcüstan-Ermənistan sülh platformasının yaradılması təşəbbüsünü bir daha alqışlayıblar.

Görüşdə Gürcüstan tərəfi rəsmi Tbilisinin müxtəlif regional formatlar üzrə mövqeyini təsdiqləyib və cəlb olunacaq bütün tərəflərin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətə əsaslanan mövqenin vacibliyini qeyd edib.

XİN başçıları həmçinin Ukrayna ətrafındakı vəziyyət, həmçinin Gürcüstanın işğal altında olan bölgələri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

TBİLİSİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNDƏ AZƏRBAYCAN DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI FAKÜLTƏSİNİN YARADILMASI MÜZAKİRƏ OLUNUB

Azərbaycanın Gürcüstandakı səfiri Faiq Quliyev ilə İvane Cavaxişvili adına Tbilisi Dövlət Universitetinin (TDU) rektoru Giorgi Şarvaşidze arasında görüş keçirilib.

G.Şarvaşidze Gürcüstanın tarixi əhəmiyyətə malik təhsil ocağında Azərbaycan səfirini görməkdən məmnunluq duyduğunu, strateji tərəfdaş olan ölkələr arasındakı əməkdaşlıq əlaqələrinin bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də yüksəlmə tempə davam etdiyini bildirib.

Görüşdə həmçinin Bakı Dövlət Universiteti (BDU) ilə TDU arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı istiqamətində işlərin davam etdirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb, rektorların qarşılıqlı səfərlərinin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətindən söz açılıb.

Rektor 2019-cu ilin noyabr ayının 26-da BDU-nun 100 illiyi ilə bağlı tədbirdə iştirak etmək üçün Azərbaycanda olduğunu, Azərbaycanın inkişaf tempindən fərhləndiyini, TDU-nun Azərbaycan universitetləri ilə əməkdaşlığa hazır olduğunu bildirib.

Görüşdə **TDU-nun nəzdində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinin yaradılması**

və bunun Gürcüstanın azərbaycandilli məktəblərində kadr çatışmazlığı probleminin aradan qaldırılacağına dair müzakirələr aparılıb.

Səfir TDU rektoruna Azərbaycanla əlaqələrə verdiyi böyük önəm və dəstəyə görə təşəkkür edərək, ali məktəb ilə səfirlik arasında əlaqələrin bundan sonra da inkişaf edəcəyini vurğulayıb.

Daha sonra F.Quliyev TDU-da yerləşən Heydər Əliyev Mərkəzində aparılan yenidənqurma və bərpa işləri ilə tanış olub. Universitet rəhbərliyi Mərkəzdəki təmir-bərpa işlərinin növbəti tədris ilinin başlanmasına qədər yekunlaşacağını bildirib.

Mənbə: report.az

MARNEULİDƏ ABŞ GUŞƏSİ AÇILIB

Mameuli rayonunun ictimai kitabxanasında Amerika guşəsi açılıb. Guşənin açılışında iştirak edən ABŞ səfiri Kelli Deqnan tədbir iştirakçılarına Azərbaycan dilində müraciət edib.

Səfir Mameulidə gözəl tərəfdaşların olduğundan məmnunluq ifadə edib.

Çıxışını ingilis dilində davam etdirən K.Deqnan mərkəzin Mameuli sakinləri, xüsusən də gənclər üçün ABŞ xalqı, adət-ənənələri ilə tanışlıq, ingilis dilini öyrənmək və inkişaf etdirmək üçün faydalı olacağını bildirib.

O, guşənin yaradılmasına dəstək göstərən rəsmi şəxslərə təşəkkür edib.

K.Deqnan çıxışının sonunda guşənin açılması münasibətilə Azərbaycan dilində də təbriklərini çatdırıb.

Tədbirin rəsmi hissəsindən sonra kitabxana bi-

nasının qarşısındakı bağda dostluq rəmzi olan ağaclar əkilib.

Guşənin əsas fəaliyyət istiqaməti Gürcüstan və ABŞ xalqları arasında anlaşma və əməkdaşlığı təşviq etməkdən ibarət olacaq. Ziyarətçilərə ingilis dili üzrə biliklərin artırılması, ABŞ universitetlərində təhsil proqramları barədə məlumat almaq, ingilis və gürcü dillərində ictimai proqramlarda iştirak imkanı yaradılacaq.

Mərkəzdə Amerika cəmiyyəti və demokratik dəyərlər barədə öyrənmək, müasir texnologiyalardan istifadə, müxtəlif adda kitab və video materiallarla tanış olmaq, ideya və layihələr reallaşdırmaq da mümkün olacaq.

Açılış mərasimində Kvemo Kartli bölgəsinin qubernatoru Şota Rexvişvili, Mameuli meri vəzifəsini icra edən Zaur Təbatadze, parlament üzvü Zaur Darğallı və digər rəsmi qonaqlar iştirak ediblər.

RAMAZAN AYI BİR TƏRBIYƏ MƏKTƏBİDİR

Hacı BƏKİROĞLU

hacihaciyevev@hotmail.com

Əvvəli rəhmət, ortası məğfirət, sonu isə cəhənnəm atəşindən qurtuluş olan Ramazan ayının ortasını, yəni məğfirət qismini yaşamaqdayıq.

Ramazan orucu İslam dininin beş əsas şərtindən biri və Allahın Qurani-Kərimdə əmr etdiyi bir ibadətdir. Bilindiyi kimi, oruc ibadəti ibadət niyyəti ilə imsaqdan (sübh namazının girdiyi vaxtdan) günəş batıncaya (axşam namazının girməsinə) qədər yemək, içmək və cinsi münasibətdən uzaq durmaqdır. Həzrət Peyğəmbər “Allahın razılığını qazanmaq üçün bir gün oruc tutan kimsəni Allah-təala bu bir günlük oruc səbəbiylə cəhənnəm atəşindən yetmiş il uzaq tutar” buyurmuşdur (Buxari, Cihad 36; Müslim, Sıyam 167-168).

Vurğuladığımız kimi, oruc ibadəti sırf Allahın rızası üçün olmalıdır. Digər niyyətlərlə – pəhriz tutmaq, arıqlamaq, “başqaları tutur mən də tutum” niyyəti ilə tutulmamalıdır. Belə oruc haqqında Həzrət Peyğəmbər bizlərə belə xəbərdarlıq edir: “Nə qədər oruc tutanlar vardır ki, orucundan özünə quru bir aclıqdan başqa bir şey qalmaz! Gecələri nə qədər namaz (tərahih və təhəccüd) qılanlar vardır ki, namazlarından özlərinə qalan tək yuxusuzluqdur” (İbni Macə, Sıyam, 21).

Oruc tutan şəxs bütün vücudunu oruc tutdurmalıdır ki, onun ibadətinin bir dəyəri olsun. Oruc tuturam deyərək pis vərdişlərdən, harama baxmaqdan, söyüş söyməkdən, qeybətdən, yaldandan, iftiradan əl çəkmirsə, hədisdə də deyildiyi kimi, bu, oruc deyil, şəxsin sadəcə ac qalmasıdır.

Ancaq Ramazan ac qalmaq deyil, acın halından anlayaraq onlara kömək etmək ayıdır. Bu baxımdan İslam ölkələrində ehtiyac sahiblərinə həmişəkindən daha çox yardımlar olunur. Bu ayda bir də fitr sədəqəsi vardır ki, bayram bitmədən o sədəqə ehtiyac sahiblərinə verilməlidir ki, onlar da bayram edə bilsinlər.

Rəbbimiz bizi dünya həyatında pis əməllərdən çəkəndirmək, yaradılışımızdakı paklığı qoruyub saxlamaq, zamanla dünya kirləri ilə aşınan ürəyimizin, imanımızın yenilənməsi üçün bizə oruc tutmağı əmr edir. Rəbbimizin bütün əmrləri dünya həyatında insanları eyni zamanda tərbiyə etmək üçündür. Oruc da Uca Yaradanın insanı dünyadakı tərbiyə metodlarından biridir. “Oruc bir qalxandır. Oruc hürmətsizlik etməsin, pis danışmasın. Əgər biri özüylə döyüşməyə və ya söyüşməyə qalxsın iki dəfə “mən orucdayam” desin” (Buxari, Savm, 2).

Hər pisliyin başı Allahı unutmaq və məsuliyyət duyğusunu itirməkdir. Halbuki oruc bizə daim Allahı xatırladır, məsuliyyət duyğusunu inkişaf etdirir. Bir ay boyunca davam edən bu mənəvi təhsil nəticəsində Allah qorxusu qəlblərə yaxşıca yerləşir, bunun müsbət təsiri ilə də insan davranışlarını idarə altına alaraq hər cür pisləkdən uzaqlaşmış olur.

Oruc həmçinin insan bədənini sağlamlaşdırır. Hədisi-şərifdə buyrulur ki: “Oruc tutun ki, (maddi və mənəvi) səhhət tapasınız!” (Heysəmi, 203 III, 179).

Ramazan ayı həm də bir Quran ayıdır. Çünki Qurani-Kərim Ramazan ayının içərisində yer alan, min aydan daha xeyirli olan Qədr gecəsində nazil olmağa başlamışdır. Bir müsəlmanın da həyat prinsiplərini təyin edən konstitusiya kitabı Qurani-Kərimdir.

BAYDENİN QƏRƏZLİ QƏRARI

Sahib MUSTAFAOĞLU

sahib1975.sm@gmail.com

Ötən həftənin ən səs-küylü hadisələrindən biri ABŞ prezidenti Co Baydenin “erməni soyqırımını” rəsmən tanıması oldu. Bununla da Ağ Ev administrasiyasının yeni rəhbəri tarixi saxtalaşdırmaq yolu ilə böhtanı fakt olaraq təsdiq etmiş ilk ABŞ prezidenti kimi də tarixə düşdü. ABŞ-ın prezidentlik kreslosuna əyləşmək uğrunda yarışan bütün namizədlər seçkiöncəsi arxalarını erməni lobbisinə dayayaraq qondarma “erməni soyqırımını” tanıyacaqlarına söz vermələri artıq ənənə halına çevirilib. Seçilmiş prezidentlər daha sonra dolayı yollarla 1915-ci il olaylarını “böyük fəlakət” adlandırmaqla erməni oyunaqlarının könlünü ovsunlamaqla kifayətlənmişlər. Lakin Co Bayden sələflərindən fərqli olaraq bu dəfə erməni icmasına verdiyi sözə sadıq qalaraq “soyqırım” terminini işlətməmişdir. ABŞ prezidentinin qəbul etdiyi skandal qərarın arxasında gizlənən məqamlar və onun gələcəkdə ABŞ-Türkiyə münasibətlərində nələrə yol açacağı müzakirəyə açıq qalmaqdadır.

İlk olaraq qeyd etmək lazımdır ki, məlum sənədin heç bir hüquqi perspektivi yoxdur və analogi olaraq buna görə Türkiyə hüquqi məsuliyyət daşıyır. Soyqırımı faktı beynəlxalq hüquq müstəvisində araşdırma tələb edən hüquqi prosedurdur. Dövlət və ya hökumət başçılarının hər hansı bir hadisəni soyqırımı kimi qiymətləndirməsi heç bir hüquqi məna kəsb etmir. Digər tərəfdən, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin ermənilərin soyqırımı iddialarını rədd edən məhkəmə qərarı mövcuddur. Ona görə də qondarma sənədin qəbulu sırf siyasi xarakter daşıyır. Son illər ABŞ-Türkiyə münasibətlərində yaşanan diplomatik gərginlik fonunda Vaşinqton Ankaraya təsir mexanizmlərini artırmaq niyyətindədir. Belə bir iddianı irəli sürmək üçün bir sıra tutarlı arqumetləri vurğulamaq kifayətdir:

1. ABŞ Türkiyəni Rusiyadan aldığı S-400 zenit raket kompleksinə görə cəzalandırır.
2. Ankaranın Suriya və İraqın şimalında ABŞ-ın silahlandığı kürd yaraqlılarına qarşı apardığı antiterror əməliyyatını Vaşinqton həzm etmir.
3. Türkiyənin müstəqil xarici siyasət yürüdərk qlobal güc mərkəzinə çevrilməsi ABŞ-ın siyasi diplomatik doktrinası ilə uzlaşmır.

Co Baydenin qərəzli, bir o qədər də həqiqətdən uzaq bəyanatına başqa aspektdən yanaşdıqda onun Cənubi Qafqazda davamlı sülhün təmin olunmasına mane kimi də dəyərləndirmək olar. Belə ki, II Qarabağ savaşından sonra regionda Türkiyə və Azərbaycanın dominant mövqeyi ilə xarakterizə edilən yeni geosiyasi vəziyyət formalaşmışdır. Həmçinin aktiv müharibə mərhələsindən sonra bölgə dövlətlərinin çoxşaxəli əməkdaşlığı üçün münbit şərait yaranmışdır. Yaxın gələcəkdə bu coğrafiyada Ermənistanın da daxil olacağı nəhəng logistik ticari-iqtisadi layihələr planlaşdırılır. Uzun illər qonşu dövlətlərə qarşı ərazi iddiaları irəli sürərək absurd ambisiyalarla çıxış edən Ermənistan özünü regional əməkdaşlıq və inkişafdan təcrid etmişdir. Müharibədən rüsvayçı şəkildə çıxan Ermənistan ABŞ-dakı lobbini qruplaşmalarının köməyi ilə itirilmiş mövqelərini tarazlaşdırmağa çalışır. Co Baydenin isə verdiyi qərəzli bəyanat regionun ümumi inkişafına xələl gətirməkdən başqa bir şey deyil.

Trampdan fərqli olaraq Co Bayden Rusiyaya qarşı daha sərt mövqeyi ilə seçilir. Rusiya-Ukrayna münasibətlərində vəziyyətin eskalasiya həddinə çatdığı bir vaxtda ABŞ-ın Türkiyə ilə münasibətlərinin sərnlənməsi Vaşinqtona nə dərəcədə faydalıdır? Ona görə də ABŞ prezidentinin qondarma soyqırımı açıqlaması, təbii ki, Ankara-Vaşinqton münasibətlərinə təsirsiz ötürməyəcək. Bu münasibətləri normalaşdırmaq üçün isə müəyyən zaman tələb olunacaq.

MÜƏLLİMLƏR İKİ MEYARA ƏSASƏN QIYMƏTLƏNDİRİLƏCƏKLƏR

Müəllimlər üçün tənzimləmə qaydası qüvvəyə mindikdən sonra müəllimlər iki əsas indikator – sinif otağı və imtahan vasitəsilə qiymətləndiriləcəklər. Bu barədə Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəzin rəhbəri Berika Şukakidze bildirib.

Onun sözlərinə görə, 2019-cu ildə elan edilmiş müəllimlər üçün tənzimləmə qaydasının hazırlanması pandemiya görə baş tutmayıb. Çünki təcrübəçi (praktikos) müəllimlər imtahan verə bilməyiblər.

“Tənzimləmə qaydasının qüvvəyə minməsinin təxirə salınmasına təcrübəçi müəllimlərin pandemiya görə imtahan verə bilməməsi səbəb oldu. Pandemiya vəziyyəti elə çətinləşdirdi ki, təcrübəçi müəllimlərə yenidən imtahan vermək imkanı yaradıldı.

Pandemiyaya görə sxemlə bağlı sənəd qüvvəyə minib. Biz həmin sənədin daha tez qüvvəyə minməsinə istəyirdik ki, müəllimlərin və təhsil ekspertlərinin fikrini də öyrənək.

Biz təxminən 21 min müəllimlə sorğu apardıq. Bütün məktəb direktorları ilə onlayn görüşdük, “Zoom” vasitəsilə araşdırma apardıq. İndi təhsil ekspertləri ilə məsələni yekunlaşdırmaq istəyirik ki, sonra müəllimlər üçün tənzimləmə qaydasının necə olması barədə sənədi dövlət komissiyasına təqdim edək”, - Müəllimlər Evinin rəhbəri bildirib.

B.Şukakidze tənzimləmə qaydasında bürokratik mexanizmlərin maksimum dərəcədə ləğv olunacağını deyib: “Yeganə əsaslı dəyişiklik olacaq – bürokratik mexanizmlər – yükləmək, kredit balları, nəyisə hesablamaq və s. sifra endiriləcək. Müəllimin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi bütün tədbirlər sinif otağında işlərdən asılı olacaq. Müəllimlər yalnız sinif otağında fəaliyyət göstərməklə və imtahanla qiymətləndiriləcəklər”.

MÜƏLLİMLƏR HARADA PEYVƏND OLUNA BİLƏR VƏ ONLARIN VAKSİN SEÇMƏK HÜQUQU VARMİ?

Müəllimlərin peyvənd olunması məsələsi ictimaiyyətin reaksiyasına səbəb olub və təbii ki, bununla bağlı suallar yaranıb. Çalınacağı ki, Təhsil Nazirliyinin məlumatına istinadən sualları cavablandırmaq.

İlk növbədə, qeyd edək ki, **koronavirusla bağlı peyvənd vurdurmaq könüllüdür**. Müəllimlərin peyvəndlənməsi ilə bağlı isə hələ rəsmi şəkildə kateqoriya müəyyən edilməyib. Sadəcə 55 yaşdan yuxarı olan müəllimlər yaş kateqoriyasına düşdüklərinə görə peyvənd olunacaqlar.

Digər məsələ peyvəndi istehsal edənə bağlıdır. **Müəllimin peyvənd seçmək hüququ varmı?** – Təhsil Nazirliyindən cavab veriblər ki,

hər bir Gürcüstan vətəndaşı kimi müəllimlərin də hansı istehsalçının peyvəndini vurduracağını seçmək hüquqları var. Bu kimi xidmət göstərilən hər hansı məntəqəyə gedib peyvənd vurdura bilərlər.

Rəsmi açıqlamaya görə, müəllimlər indiki mərhələdə ayrı kateqoriyaya aid edilmir. Bu gün peyvəndlə bağlı ümumi qayda onlara da aiddir. Ancaq hökumətin planına görə, məktəbəqədər tədris və təhsil müəssisələrində (uşaq bağçaları) işləyən heyətə və ümumtəhsil müəssisələrinin müəllimlərinə, işçi heyətinə II mərhələdə peyvənd vurulacaq. İkinci mərhələ isə tibbi heyət və 75 yaşdan yuxarı şəxslərə peyvənd vurulduqdan sonra başlayacaq.

ŞAĞİRD LƏR MARAQLARINA UYGUN OLARAQ TƏHSİL ALACAQLAR

Təhsil və Elm Nazirliyi yeni layihə üzərində işləyir – orta pillədə profil tədrisi planlaşdırılır. “Etaloni.ge”yə məlum olub ki, mütəxəssislər bu yenilik üzərində fəal olaraq çalışırlar və ola bilsin ki, yeni tədris ilindən məktəblərdə diferensial təhsil başlasın.

Qeyd olunan yeniliyin tətbiqindən sonra orta pillədə şagirdlərin öz maraqlarına uyğun olaraq profil, istiqamət seçmək imkanı olacaq və həmin sahəni daha dərinləndirən öyrənə biləcəklər. Daha dəqiq desək, humanitar, texniki və təbiət elmlərinin bölünməsi planlaşdırılır ki, şagirdlər öz maraqlarına uyğun olaraq müvafiq istiqaməti seçə bilsinlər. Ancaq bu hər hansı fənnin aradan qaldırılması demək deyil. Məsələn, riyaziyyatda lazım olan baza biliklərini humanitar istiqaməti seçən şagird də öyrənəcək.

Bizə məlum olduğu kimi, beş istiqamət ola bilər: **humanitar, riyaziyyat və texnologiyalar, təbiət elmləri, incəsənət, idman**.

Diferensial təhsil tədris prosesinin şagirdlərin

ehtiyacına uyğunlaşdırılması, bir sinifdə olan fərqli nailiyyətləri şagirdlərin fərqli şəkildə öyrənməsi deməkdir. O, bir sinif şagirdlərinin qruplaşdırılması, bölünməsinə nəzərdə tutur. Bu kimi təhsilin məqsədi hər bir şagirdin öz imkanları çərçivəsində yaxşı nəticə əldə etməsidir.

Ümumtəhsil müəssisələrində diferensial təhsilin tətbiqi planlaşdırılır ya yox? – Məlumatı dəqiqləşdirmək üçün Təhsil Nazirliyinə müraciət etdik. Onlar məsələ ilə bağlı belə şərh verdilər:

“Diferensial təhsil məsələsi mütləq müzakirə olunacaq. Ancaq hələ ki, bunların hamısı müzakirə və iş rejimindədir. Təhsil-resurs mərkəzləri də qoşulub və dəqiq nə zaman tətbiq olunacağını demək hələ çətinidir. Ancaq təsdiq edirik ki, bu məsələ ilə bağlı həqiqətən müzakirə aparılır”.

Səhifədəki məlumatlar “etaloni.ge” saytıdan götürülüb.

Gürcü dilindən tərcümə etdi:
Aynurə ƏLİYEVA

MƏNİM ANDERSENİM

Elə buradan başlayaq ki, Danimarkanın rəsmi dövlət dili *Dansk* Azərbaycan tükəsinə *dan* dili kimi tərcümə edilir. Bizdə şirin *dan üzü*, *dan ulduzu*, *üzü dan yerinə* ifadələri var; amma bunları elə-belə, yaddaş üçün deyirəm.

Danimarka deyilən ölkənin də ən böyük fəxri, uşaq ədəbiyyatı üzrə misilsiz yazıçı, nağıllar səltənətinin şahzadəsi, əfsanəvi Hans Xristian Andersen hesab olunur: yəni mənim (yaxşı, inciməyin, həm də sizin) Andersenim!

Yadımdadır: əmim oğlu Eldarla (torpağı nurlu olsun) mübahisə edirdik ki, Andersenin geyinib-bəzənmək ölüsü olan kral haqqında olan nağılın tərcüməsi dilimizdə necə səslənməlidir: “Kralın təzə libası” mı, yoxsa “Kralın yeni paltar” mı?

Hər il aprelin 2-si, yəni Andersenin anadan olduğu gün bütün dünyada Beynəlxalq Uşaq Kitab Günü kimi qeyd edilir və nağıllara hələ də inanan yaşlılar uşaqlara təzə əmğənlər-hədiyyələr edir və onları Andersenin kitabları ilə sevindirməyi xoşlayırlar.

İndi elə ki, aprelin 23-də Tiflis UNESCO-nun Dünya kitab paytaxtı (*World Book Capital*) elan olundu, birdən-birə mənə belə gəldi ki, dünyanın yeni kitab paytaxtına mənim Andersenim də təşrif buyuracaqdır. Və mən də bu yaşım da ondan həm özüm, həm də nəvələrim üçün avtoqraf alacağam. Axı Andersen özü bir zamanlar Puşkinin öz “Elegiya”-sına atdığı imzanı əldə etmiş və ömrünün sonunadək də onu özündə ən qiymətli hədiyyə kimi qoruyub saxlamışdı. Xatirinizdə qalmış olar:

Və bəlkə də kədərli qürubum gələn zaman

Vida təbəssümüylə sevgi alıxar bir an... (tərcümə X.Xəyalındır – İ).

Bu az qala *post-truth*, *postpravda* dövründə – yəni bəzi həqiqətlərin dəyər-sizləşməsi, cəfəngiyyatların və total riyakarlığın, yaltaqlığın baş alıb getdiyi dövrdə mənim Andersenimə böyük təşəkkürlər düşür. Çünki onun “Kralın təzə libası” nağılı bəs elədi ki, biz sevgisizliyə deyil, sevgiyə xidmət eləyək. Yalandan, riyakarlıqdan, ikiüzlülükdən uzaq durmaq.

...Təkrar da olsa, nağılın qısa məz-

mununu yenidən xatırladıram: iki kələkbaz guya kral üçün misli-bərabəri görünməmiş paltar tikmək adı ilə ondan böyük həcmdə mukafat qoparmaq istəyir. Onlar özlərini qeyri-adi dərzilərə kimi göstərərək, əslində heç bir parça olmadan krala “qızılı naxışlı” paltar “tikirlər” və deyirlər ki, bu xüsusi paltar dır və axmaqların və bacarmadığı işdə işləyənlərin gözüne görünür. Kim özünü axmaq kimi təsdiqləyər ki? Təbiidir ki, kral özü, onun ayanları öz axmaqlıqlarını bürüzə verməsinlər deyər, bu olmayan paltarın varlığına inanır, durmadan onu tərifləyir və başqalarına da bunu tələq etməyə çalışırlar. Kral bu olmayan paltarı guya əyninə geyinir və onu şəhər camaatına göstərməyə çıxır. Bütün camaat da bu tələyə düşür. Təsirə qapılmayan, ümumi ağılsızlığa uymayan, yaltaqlığa yaxın gəlməyən bir uşaq isə sonralar qanadlı ifadəyə çevrilən bu sözləri söyləyir: “O ki, çıpaqdır!” (danca: “*Men han har jo ikke noget paa!*”).

Biz, məhz həmin o adsız oğlanın yerində olmağı çox arzulayırdıq; həm də o qədər çox ki!..

Nağılda uşağın atasının dedikləri bizi elə incidirdi ki, dərhal uşağın yanında olmağı istəyirdik:

– *Görün bu günahsız körpə nə danışır!*

Halbuki “günahsız körpə”nin dediklərini hamı, bütün riyakarlar pıçılı ilə bir-birinə ötürürdü:

– O ki tamam çıpaqdır! Bax, *bu oğlan*

deyir ki, onun əynində libas yoxdur!

Özümüzü o cəsur oğlanın yerində götürdük.

Arzulayırdıq ki, həmin oğlan üçün ayrıca Günəş doğsun. Azadlığı, məktəbi olsun, maraqlı kitabları, qoma-qoma çiçəkləri olsun!

Baxmayaraq ki, indi bəlkə də kralın, padşahın, baş nazirin, hətta kütlənin əleyhinə getmək daha asandır. Amma bu, bəzən daha cəsurluq deyil, post-truth da sayıla bilər. Trolluq-əcinnəlik də hesab olunur. Emosiyalarla oynamaq olur.

P.S.

O vaxtlar biz bilmirdik ki, Andersenin heykəli hələ sağlığında ikən ucaldılıbmış. Abidənin memarlıq layihəsini görən yazıçı təəssüflə deyibmiş: “Bu əhatədə mən nəinki nağıl yazsa, heç söz də deyər bilmərəm”.

Bəs biz necə?!

...amma burası da var ki, biz tərəflərdə uşaq yazıçısı yoxdur; yəqin inanırıq ki, biz ağıllı və yaxşıyıq.

O böyük ustadın “Homerin qəbrində bitən gül” hekayəsini unudulmaz Azər Abdulla da çox sevirmiş... Hətta “Qalay əsgərcik” nağılının son cümlələrini əzbərdən deməyi də xoşlayırmış: “Qalay əsgərcik əriyib yumrulandı. Ertəsi gün xidmətçi qadın külü yığarkən bir qalay ürək tapdı”...

İBRAHİMXƏLİL

AFİQ MUXTAROĞLUNUN AYAQÜSTÜ DÜŞÜNCƏLƏRİ

HAZIR KÖKƏ

Yoğurmadım, yapmadım hazırca kökə tapdım – deyirsən, hə? Nə qoçaq oğulsan belə, ay məşallah. Bir onun yolunu bizə də öyrətsən, biz də bilək. Yoğurmadan, yapmadan kökə necə olurmuş, sən canın, bizdən eləmə, de, biz də öyrənək. Susursan, deyəsən, torbanda pişik var?

Ə, bala, sən dünənki uşaq, yumurtadan təzə çıxıb, kimə cüy-cüy öyrədirsən? Kimə səkkiz gəlirsən? Biz ağılımızı əppəkləmi yemişik? Biz bilmirikmi kökə başa gələndə qədər adam nə kökə düşür? Bunun taxılını yetişdirməyi var, biçməyi var, xırmanda döyməyi, dəyirmanı aparmağı, iyütməyi, canım sənə desin, undan xəmir yoğurmağı, gündə tökməyi var. Hələ orasını demirəm, xəmirin acımasını, una-urvaya bələnməyi, ocaq qalamağı, daha neçə dəfə-daraq qurmağı. Adını sən de, əlinin-ayağının yanmağı da bir artıq. Dədə-babadan belədir. Kökənin xəmiri çox su aparar. Resepti budur.

Sən də kərtədirsən ki, bağ belə, bostan belə, hazırca kökə tapmışam. Gözlə, qulağının dibini görürsən, kişinin oğlu hazırca kökə tapıbmiş. Hardan? İtirmişdinmi, tapaydın da? Kökə belə hazırca tapılındısa, camaat niyə çöllərə düşüb, soruşmaq ayıb olmasın.

Hə, deməli, bir şeyi itirməmişsən, tapa da bilməzsən. Gərək itirəsən, sonra itirdiyini “tapıl-

tapıl yağlı verəcəm, tapılmasan küllü verəcəm” – deyib axtarasan, sonda da ya qismət, ya tapıla, ya da yağlı əppək olub göyə çəkilsin. Uzaqbaşı kiminsə itirdiyini, kiminsə torbasından düşəni tapmaq olar. Bu da hələ sən tapdığın kökəyə sahibliyin anlamına gəlmiş ha. Gərək dörd yanına göz gəzdirəsən, ətrafda bir ins-cins gözə dəyib-dəymədiyinə əmin olasan. Nədən ki, sən tapdığın kökə kiminsə zəhmətidir, kiminsə öynəliyidir. Sən tapıbsansa, demək kimsə bir kökəklik ac qalıb, bir kökəklik ömrü gödəlib.

Hazır kökə göydən düşmüş, bala. Kimdənsə düşür. Oğrudan da düşə bilər, doğrudan da. Oğrudan oğruya da mal halaldır, eləmi? Sən də bu cür düşünürsənsə, Allah başından yuxarıyı saxlasın, başını qoyub, ayağına daş salmasın. Bu ağılda neçə qardaşımız?

Dayan, sözü mü kəsmə.

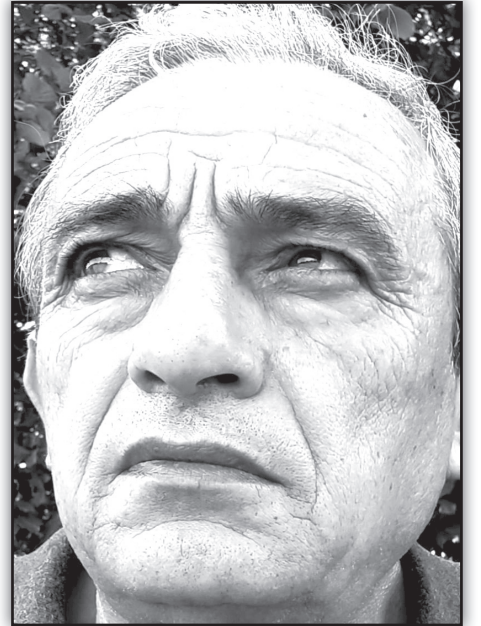
Kökə tapmağına taparsan, niyə tapmırsan. Demirlərmi, könlü balıq istəyənin nə bilim harası suda gərək. Onun sözü olmasın, gərək dərələrdə sel, təpələrdə yel olasan. Dəmir çarxı geyinib, dünyanı əldən salasın. Naldan, mıxdan düşsən. Onda hazırca, həm də halalca kökən olacaq. Hələ üstəlik yanında balı-qaymağı.

Bu dünyanın tozuna-torpağına bələndirimi, əlini daşının altına qoydunmu kökə nədi, lap cücə-plovun da olacaq. Bax, onda deyərsən kökə

tapdığını. Hazır olsa da, olmasa da. Hazır olmaz, durub yaparsan, olar hazırca kökə. Yoxsa göydən ha yağmayıb, sən də yoğurmadan, yapmadan kökə tapasan və adını da hazırca qoyasan.

Camaat əppəyi qulağının dibinə yeyir? Uşaq ağılı kəsdirirsən, hazırca kökə tapdım deməklə? Hazır kökə oğurluqla olar, ayrıllıqla olar. Yüz il qabaq da belə olub, bu gedişlə min il sonra da belə olacaq. Nə başını ağrıdım, dünya binnət olandan belədir, qiyamətə qədər də belə olacağı bəlli. Nədən ki, milyon il bundan əvvəl əski insanlardan biri öz həm-qəbilələrindən birinin kökə payını gizləncə götürdü ha, onu ac qoyub özü iki normanı tuluğuna doldurdu, bax, hazırca kökə tapmağın tarixi ordan başladı. Biri acından öldü kökəsini oğurlatmaqla, biri də toxundan öldü kökə oğurlamaqla. Düzdü, kökənin tarixi çox da uzağa gedib çıxmır. Bəzilərdən başlayır. Fərqi nədir, indi də kökə olmasın, ət parçası olsun və ya başqa bir zəhrimar. Mahiyyət eynidir. Yəqin ilk oğurluğu edən o yaramaz ibtidai insan da, soruşanlara hazırca pay tapdığını söyləyirmiş. Kiminsə evini yıxdım, ocağı qaltdım demirmiş, hazırca kökə tapdım deyirmiş. Papağı hərmədə qalmış o əski əcdadımız bununla bir ilk imza atır və onun bu kəşfindən sonra hazırca kökə tapanların sayı kökə itirələrin sayı ilə uyğunlaşır.

Adəm atamız da arvad ağıyla qadağan olun-

muş buğdanı yeyib, cənnətdən çıxmıdımı? O da hazırca kökə tapdığını düşünmüşdü yəqin. Burnundan gəldimi? Gəldi.

...Susursan, səsin çıxmır? Səhərdən dil boğaza qoymadan, cik-cik cikkildəyən elə bil sən yox, bir başqası imiş. Buna da şükür, susmaq da bir kişilikdir...

Afiq MUXTAROĞLU
Almaniya, Gilkirkchersen

İOSİF QRIŞAŞVİLİNİN

"QƏDİM TİFLİSİN ƏDƏBİ BOHEMASI" ƏSƏRİNDƏN BİR PARÇA
GİVİŞVİLİ VƏ SKANDARNOVA

(əvvəli ötən sayda)

D.Givişvilinin cavabına cavabın belə əks başlığı vardır:

"Mən o doluyam ki, səni kimi daşı daim quraram"

*Şəhərli çıxırğın, nə ora-bura özünü vurursan?
Üzdən görünür, tədricən sərsəmləyirsən, yelbe-
yün olursan,*

*Vaxtında özünə çarə qıl, epilepsiya tutmasın
səni,*

*Başından rədd eylə o tənbel baş gicəlləmələri-
ni,*

Boş-boş, lağlağı ilə yordun çənələrini.

*"Avləbarlı düdükçü" adlandırarsan məni,
çalaram,*

*Səni kimi şeir söyləyənin, daim ağzını tikəram,
Unudaram, bilginən, nəşə bəzək-düzək yap-
dığını (Burada Skandarnovanın peşəsi – маляр-
lıq nəzərdə tutulur).*

*Qələmi yerə saldıraram, şeir iştaham kəsəram,
Hirsindən şılacaq at, toxmaqları başına vur.*

*Hədələyirsən, unlu baş, nahaqdan şişirsən,
Sənin bu cür çalarlarını haşərat bilirəm.*

*Şam ağacının küləsi ilə səni kimi düşmənləri
müqayisə etdim,*

*Sənin boş başında bildirçinlər yuva qurub,
Ey sarsaq, onlara ümid olmaq sənə nə kömək
edər!*

*Yadında deyilmi, bir vaxtlar alverçi idin?
Nədən oldu ki, salaxana rəssam oldun!*

*İtiribən, ay yazıçı, ağıl və dərrakə dəftərini,
Cavab ver, ey beyni yuxa, sənin qovşağın bur-
dadır;*

*Tük topu yağdırmaqla nahaqdan mənimlə mü-
bahisə edirsən.*

*Ədəbiyyatda özünü öyürsən, xalq şairisən!
Dəlilər arasında ağıllı, ağıllılar arasında yel-
beyin.*

*Qoca qarı kimi ağıldan yüngül, gic, axmaqsan,
Bir daha istəmə Givişvili ilə rəqiblik etməyi,
Necə ki, həyatda zibillikdə eşələnirsən." (Bax:
D.Givişvili "Ozan", 1895-ci il, səh. 78. Elə bu
kitabda (səh. 80) "Yenə G.S-yə cavab dərc olun-
muşdur ki, bu da cinas formasında yazılıb).*

Bu şeirə cavab olaraq Skandarnova tapma-
canın açmasını tələb edib:

*"Əgər yaxşı şeir söyləyənsən, gəl bir qulaq
as mənə,*

*Bir tapmaca oxuyacağam, izah et mənə düzgün
cavabı,*

*Əgər bu fikri açsan, çək ağzıma hisi, qurumu,
Məni özünə qul eylə, sənin qulluğun olaram".*

Bax, bu da tapmaca:

Givişviliyə tapmaca-muğama

(Bu tapmaca hələ açılmayıb)

*Bir binanın yanında bir ağac gördüm,
Torpaq kökünə kimi yarpaq açdı,
Bu ağacda Adəmin siması vardı,
Hündürlüyünə görə sanki qüllədir:*

*Dörd ildə yalnız bir dəfə,
O bir cür bəhrə verir:*

Dadı acıdır, səfra kimi.

Həmişə o öz bəhrəsini vermir:

*O ağaca mal-qara yaxın getmir,
Quş da onun üzərində yuva salmur,
Onun bəhrəsi o zaman soyuyur,
Axmaq, səfeh artanda.*

*Yaxşı şeir söyləyənsən, onda mənə izah et,
Əgər təbiətə istedadın və savadın varsa,
Əgər bunu mənə izah etsən, deyərəm ki,
müdriksən,*

Və yoxsa da ki... tövləyə get" (Bax: "Aşıqanə-

lik güzgülü", 1890-cı il, səh. 62).

Givişvili bu dumanlı "tapmacanı" aç bilmədi.
Bu tapmacanın sirrini hər ikisi özü ilə qəbrə apardı.
Bazarda səda yayılmışdır ki, "ağac" olaraq Givişvi-
li nəzərdə tutulubmuş. Belə ki, öz özlüyündə deyə
bilmədi ki, "acı ağac" mənəm.

Skandarnovanın təhqir etmək metodu belə idi.
D.Givişvili hirsələnir:

*"Niyə özünü zora salırsan, ustad, niyə mənimlə
rəqabət aparırsan?"*

*Özündən muğayət ol, yoxsa influensiyaya
(Zökəmin köhnəlmiş adı - M.M.) düçar edəram.*

*Yolumu azmış insan kimi bilmirsən hara ge-
dirsən,*

*Ah, sən şikəstlər arasında saçaqsan, sarsaqlar
arasında qızılğul."*

Sonra vurğulayır: Aşığın mahnıda sözləri qur-
tardığı kimi, deyişməyə cavabın tükənəndə bu tap-
macanı ona görə uydurdum:

*"Mahnı üçün aşığın
sözü tükənəndə,
"Neylim-neylim"ə başlayacaq,
Və sarsaqlar da onu dinləyəcəklər."*

Doğrudan da, onların deyişməsinə çoxlu "qu-
laq verənlər" var idi. Onların şeirində odövrkü
Tiflisin əsəbi və gündəlik həyat tərzini aydınca
göstürürdü. Bu şeir polemikası zamanı camaat
ikiyə bölünmüşdü, həyacanlanırdı, lərzəyə gəlir-
di və böyük həvəslə bu iki şairin dartsmasına,
deyişməsinə qulaq asırdı. Tiflisin ədəbi bazarında
bu iki deyişən ozan poeziyanın sal qayası və şah
damarı idi. Camaat onların kitabına meyl edirdi,
oxuyurdu, mühakimə edirdi, gülürdü, dalaşdırdı, bir
sözə, Skandarnova ilə Givişvilinin deyişməsinə
bütün odövrkü bazar qoşulmuşdu.

Bu deyişmə əyalətdə də əks-sədaya səbəb oldu.
Soyadını da bilmədiyimiz bir nəfər telavlı keşiş bu
deyişmə barədə bütöv bir kitab yazdı. O, Givişvili-
yə yaxşı gözlə baxdı. Skandarnova indi bu keşişin
dalinca düşdü: "Bizim işimizə, mənim qarşıma,
səfehəsinə burnunu soxursan" (Bax: "Telavlı
Mtsğuradzeyə cavab olaraq", 1880-ci il, səh. 2
(Bu kitabın üz qabığında keçdi şəkli çəkilib). Bu cür
deyişmə qədim ədəbiyyatdan irəli gəlir. Besiki ilə
Cabua Orbelianinin deyişməsinə xatırlayın (Bax:
S.Qorqadzenin "Besiki" əsəri, səh. 183, 185). Be-
sikini yad bir şair də dəhşətli dərəcədə pis sözlərlə
təhqir edir (Bax: E.Tağışvilinin "Onucanue"
əsəri, II cild, səh. 452).

Skandarnovanın cavabının belə başlığı var:

Telavlı Mtsğuradzeyə

(Vaxtın olanda bu şeiri oxu)

*Ey telavlı Mtsğuradze, görüm kimə zor
gəlişən?*

*İrəli dur, özünü göstər, nə gizlənirsən pəyində,
Kişi kimi üzərə çıx, görüm sənin gücünü,*

Ona görə də belinə yükəyim kömür daşlarını.

*Kimsən, kimə ilişirsən? Hansı dağdan, aran-
dansen?*

*Başda düşdüyüm kimi, uzunqulaqlılar nəslindən
imişsən,*

*Ağzına noxta keçiribən, zirehli geyimin layıq
deyilsən sən,*

Cəlayi-vətən gəzirsən, itiribən nallarını.

*Keçə papaqla gəzirsən, ağzında da salamuri,
Əgər kef azrulasan, Candarın axırına da
gedərsən,*

*Keçi şiləplovunu yeyirsən, xeyirdə də, şərdə
də,*

*Ara vermədən bağırsınız: "Varxi-
Varaləbi"ni.*

Bax, bu cür şeirlər, bu cür qeyri-ixtiyari va-
sitə camaat arasında sual vermək istəyini doğur-
du. Bu şairlərin bir çox yaxşı və pis ardıcılıarı və

təqlidçiləri ortaya çıxdı: Ğvinoyev, Dim. Nadirov,
Çakuç-oğlan, Ğazaz-oğlan, Matsakan Sitlavışvi-
li, M.Axpatelov, Qriqoryans-Ğazaxeli, David
Lazaryev, Xoyliya Sərkis, Sergey Saamov, Stopa
Metevzaşvili, Qiqo Kambeçuaşvili, Sokrat Xus-
kivadze, Vano Esağov, Nina Navtikov, B.Axo-
spireli (Onun yaradıcılığının ilk dövrü), Nino
Garanqozişvili, Toyuqçu Geurq Sarkisov, Geurq
Matinians, A.Matsantsrel, Arşak Akopov, Merab
Ğorğanov, Xudaverdov (Anton Qanciskarelinin
əsil soyadı), Xar. Xatiskatsi, İ.İvanov, Vasil Yedi-
garov, Nestor Abaşidze, Qr. Xitarov, Q.Pardaşvi-
li, Ğazara Axalqoreli, Paxvala Liponava və bəzi
bugünkü fəhlə-yazıçı ki, bunlar haqqında da əşağı-
da söhbətimiz olacaq.

Bütün bu sadalanan müəlliflərin öz şeirlər ki-
təbləri nəşr olunub.

Bir sözlə, kitab oxumağı bacaran, şeir
söyləməyi bacaran hər bir kəs özünə borc hesab
edirdi ki, Skandarnovanı təqlid etsin və Givişvili
sayağı yazsın. İkinci dərəcəli naşirlər də peyda old-
ular və küçələrə sərdilər:

**"Qəssab Mixcanın Kürdə boğulması",
"Bu Nina o Ninadan üstündür",
"Verah Varinkanın tərif",
"Şuşanik Çaipxanovun şeirləşdirilmiş resep-
ti",**

**"Burda badam, orda badam, içində qur
cadır",**

**"Sən hara, Maresanın gözləri hara?"
"Soyuq dəyməsin, Baraşkacan" və sair.**

Yuxarıda sadalanan yazıçılar pleyadasından
bir-ikisi ədəbiyyatda qaldı, qalanlarının isə, özləri-
nin qısa ömür yaşamaları müddətində, iri addım-
ları olmayıb. Yalnız çırpıntıları olub. Bu şairlər elə
özlərinin ilk kitabları ilə getdilər.

Dimitri Maçxanelinin özü də - "Qardaşcasına
təsəlli"nin müəllifi - Bu erotik şeirlərin vaxxanali-
yasının (*Qədim Romada tanrı Dionisin (Vəxan)
şərəfinə orgiya xarakteri almış bayram mərasimi -
M.M.*) toruna düşür və o da "Yeni yuxu", "Məhəb-
bət buketi" və sairidir. Onun ilk şeirlərinin başlığının
hamısı ritmləşdirilib:

*"Ovçuluq kim istəyir
Ayağı qəbirdə durur".*

***

*"Qadınlara həsr edirəm,
Mənim yanımda qəzəblənənlərə".*

***

*Əgər ki, dul cəhəldirsə,
Mənimçün daha xeyirdir".*

Budur, onun "Skandarnova sayağı" bir nü-
munəsi:

*"Ah qadınlar, lənətlənəsiniz, Allah qarşısında
qarğışa gələsiniz,
Mənim cibimin bərəkəti sizin yanınızda yoxa
çəkildi,*

*Hər bir şeylə yaxşısızım, bir qısurunuz yoxdur,
Pulsuz deməyin mənə, qəlbimə dəyərsiniz.
Hey pul deyirsiniz, kimin udduğudur?
Bircə, nəyə görə verirəm sizə, canınız çıxsın.
Nadirovcan, buyur, əgər pulun varsa,
Və əgər pulun yoxsa, bu yol geri dönləşədir"*

(Dimitri Mixeloviç Nadirovun "Yeni yuxu"
əsəri, 1880-cı il, səh. 74. Sonra D.Nadirov kənd qa-
ydasında orta şeirlər yazırdı və Maxaneli təxəllüsü
ilə onun "Sevgilim, gəl, olma düşmənəsinə, gürcü
kimi haray çəkək" - şeirinə N.Sulxanişvili mahnı
qoşmuşdur).

Axospireli də bazar ədəbiyyatının təsirinə
mərüz qalır. O, nömkə birbaşa çağırışla onların
ideyasına heyranlıqla deyil, eləcə də "Şibriyanın
xətrinə" qələm çalır. O, müxtəlif təxəllüslərlə (Qvri-
ti, Nami və sair) xalq kitablarını: "Geurkağa və
şantajçılar" (5 seriya olaraq), "Borxun həlakı"
(Göyərtili satan Papukanın söylədikləri), "Nəzmə

çəkilməmiş Molla Nəsrəddin", "Almaniya Rusi-
yadan barış xahiş edir" və sair çap etdirir. Bu ki-
təblərdə bazanın gündəlik dərdi-qəmi təsvir olunub.
Məsələn: Müəllif sonuncu kitabda Almaniyanın
Rusiya ilə saziş bağlamaq niyyətində olduğu və hər
şeyi özünə doğru saydığı dövrə toxunur. Axospireli
belə mühakimə edir:

*"Bu ona bənzəyir, bir kişi,
O birisinə tövsiyə etdi:
Nə qədər donuzun var mənə ver
Və sənə taparam donuzcu;*

*O cavab verdi: atası rəhmətlik,
Beynində tüstü çıxırmı ki,
Və donuzçunu neyləyirəm,
Əgər donuzum olmayacağısa?"*

Gürcü ziyalıları bu cür kitabları nə tərifləyirdi
və nə də məzəmmət edirdi! "Biz camaatın simasını
müvəqqəti qəbul etməliyəm ki, - Köhnə "Mnatobi"
nəql edir, - bir təhər ona yaxınlaşmaq və bizdən üz
döndərməsin... Camaatın oxuduğu bu cür kitablara
məmnuniyyətlə baxmalı və onları yaymağa cəhd
göstərməliyəm. Burada ilk iş - oxu vərdisidir..."

Və ya "Bu şeirlər (Giorgi Skandarnovanın "Çix
ey, günəş"i nəzərdə tutulur) ola bilsin ki, məhəb-
bət barədə almaq, vermək əsassızdır, lakin əbəs
şeylərin camaat arasından bir yolluq yox edilmə-
si mümkün deyildir" (Bax: "Mnatobi", 1869-
cu il, noyabr-dekabr, səh. 6,7. Skandarnovanın
mahnılarının bu dövrlərdə rəqibi yox idi. Həmin
"Mnatobi" yazır: "Camaatın əksər hissəsi yenə
"Ax, gözlər"i oxuyur və göründüyü kimi, yenə uzun
müddət oxuyacaq" (Bax: "Mnatobi", 1869-cu il,
sentyabr-oktyabr, səh. 51).

Sonrakı nəsil bu xarakterli ədəbiyyata daha tən-
qidi yanaşırdı.

Yazı, Oxu Öyrətmə Cəmiyyətinin iclaslarında
Şalva Mesxişvili müdiriyyəti belə töhmətləndirir-
di: "Mənim fikrimcə, cəmiyyətin məqsədi təkcə
yazı-pozunu yaymaqla məhdudlaşmır. Camaat
zamana uyğun gələn kitabların nəşr olunması
çox lazımdır. Deyəcəksiniz: Pulunuz yoxdur,
lakin yaxşı kitab xərcini həmişə çıxacaq. Bu gün
camaatın oxu kitabı yoxdur. "Ona soyuq dəyməsin,
Baraşkacan" kimi kitablarla qidalanır" (Bax: Yazı,
Oxu Öyrətmə Cəmiyyətinin fəaliyyətinin hesabatı,
1912-ci il, səh. 15).

"Baraşka" mənimdir! Doğrudan da camaat
arasında daha çox yayılmışdır. Düşünürəm ki, bu
şeir elə bir ziyan gətirməzdi. Necə ki, məsələn,
yuxarıda haqqında danışdığımız şeirlər: Bu
"Baraşka" 1908-ci ildən bir neçə qarışıq nəşr
olaraq işıq üzünə görmüşdü. O, camaat arasında
həddindən artıq çox yayılmışdı və onun müəllifliyi
hər halda məni özünə çəkmirdi. Bu şeiri şairin bir-
inci addımı olaraq, öz uşaqlıq səhvi olaraq hesab
edirdim. Bu gün isə, kitabı yazan zaman öz uşaqlıq
səhvlərimi də məmnunluqla xatırlayıram).

Bu cür ədəbi janrın əleyhdarları təkcə Gürcü-
standa deyil, onun hüduqlarından kənarlarda da
var idi.

İstanbulda "Güllər dəstəsi" adlı bir kitab bu-
raxıldı ki, bunun da dörd inisialı var: M.İ.M.Q
(Bizim fikrimizcə, bu kitabın müəllifi keşiş İvane
Mesxi Qvaramidze olmalıdır). Bu kitabın ön
sözündə oxuyuruq: İndiki daxil olan hər hansı
əyyaş qaydası mahnı kitabları və başqa onlar
kimi dərin fikir və qəlb zəhərləyici bəzi broşuralar
yeni şagird yeniyetmələrin tamamilə ürəyini və
düşüncəsini o dərəcədə pozdu ki, ruhlarının, can-
larının və vətəninin xeyrinə təhsil almağa vaxtları
qalmadı. Bu cür zərərli olayların dərmanını orta-
ya qoymaq üçün bu seçilmiş şeirlər kitabını çap
etdik.

(ardı gələn sayda)

Gürcü dilindən tərcimə edən:
MİRZƏ MƏMMƏDOĞLU

KİMDİR MÜQƏSSİR?

Avtobusda təsadüfən iki qadının söhbətini dinləmək məcburiyyətində qaldım. Əvvəla söhbətin özü qulağıma gəlirdisə sona doğru özüm söhbətə tərəf istiqamətləndim.

Birinci qadın səfirlikdən gələn zənglərin dayanmadığını, digəri də başqa yolun yox, qızı gətirt dedi, yoxsa dörd min cərimə ödəyəcəyini xatırladı. Söhbətin məğzi maraqlı gəldi deyə söhbətə qarışdım:

– **Bağışlayın, istəmədən eşitdim. Səfirlik sizdən niyə tələb edir ki, qızınızı gətirdin?**

– **Qızı əvə vermişəm, hökumətin xəbəri yox, on altı yaşı vardı. İndi bir ildir gəlmir. Səfirlikdən zəng ediblər ki, qonaq bu qədər olmaz. Yeniyetmə uşağı siz hara yollamırsız. Ya gətirdin, ya sizə məhkəmə cərimə tətbiq edəcək.**

Davamına qulaq asmadan acığımdan ərlə dedim:

– **Gəlsən bu çantanı vuram sənə.**

– **Vur ay bacı, vur, layiqəm. Karantindən azca qabaq elədim toyu, keşək qalaydı, bu da bəhanə olaydı.**

– **Ay vicdansızlar, yazıq deyilmi o uşaq?! Az yaşında atırsız həyatın içinə ki, get çabal. Bir tikə çörəyin yox idi yedirməyə?**

Ana başını yerə dikdi, gözü dolmuşdu. Onunla birlikdə olan digər qadın:

– **Heç elə deməyin. Nə bilirsiniz səbəb nə idi.**

– **Səbəb nə olursa olsun, uşağı**

uşaqlıqdan ayıraraq arvadlığa yönəltmək yaxşı şey deyil, həm günah, həm də özünü bilirsiniz nə...

Ana qırıq-qırıq pıçıldadı:

– **Mən də baldızım düşən qudama dedim ki, qızı yollaşın. Mənim cərimə verəcək gücüm yoxdur. Əri də nə vaxt gələr gələr. Qorxuram əri gəlməyə bu “korona” vaxtı, yazıq balamı məktəb qurtarmamış boşanmış cərgəsinə gətirəm. Allah öldürsün məni.**

Qadın kövrəlmişdi, dirigözlü yanırıdı.

– **Sizin heyifsilənməyiniz nəyə deyəcək?**

Deyəsən mən cəmiyyətin heyfini bu qadından çıxmaq istəyirəmmiş. Gözümün qarşısına yuxudan doymayan, nazlanan, min işvəylə ərköyünlənən, bacardığımız qədər nələr etsək yenə də razı sala bilmədiyimiz övladlarımız gəldi. Bir anlıq təəvvür etdim, təəvvürümdən özüm qorxdum. Yox! Əsla! Adam da balasından belə tez doyarımı? Onu daim qaynayan, problemi heç vaxt qurtarmayacaq həyata belə tez atarmı?..

Mənim hikkəm qarşısında digər qadın:

– **Qınamamışdan əvvəl düşünün ki, niyə?**

Mən necə əsəbi idimsə bu yerində deyilən sualı dərk etmədən dedim:

– **Niyəsi-zadı yoxdur. Yəni siz başa düşmürsünüz ki, ailə yükü bizim qadınlar üçün qəbrəcən gedir. Oğul, qız, nəvə – hamısının qayğısı qadından keçir. Ay eviniz tikilsin, qoyaydız bir məktəbi bitirəydik, iyirmi yaşa çataydı, yenə verərdiz də. Heç olmasa dönüb geri baxanda xatırlayardık ki, 20 il qayğı çəkərdim, mənim qayğımı çəkərdilər. Yazıq uşağı uşaqıqdan arvadlığa atırsız.**

Necə qəddar danışdığını indi dərk etdim. Qadın sanki əsirdi. Rəngini təsvir edə bilmirəm. Səsi titrəyərkək:

– **Bacı, sizi başa düşürəm. Mənə ürəyiniz yanır, sağ olun! Yoldaşımın əmisi qızı – baldızım deyəndə təklif göydəndüşmə oldu. Heç nə düşünmədim. Düşündüyüm o idi ki,**

mütləq verim, vəssalam.

Daha sual vermirdim. Avtobusun xışıltı səsi mane olsa da qadının səsinə peşmançılıq hakim idi. Bunu, tanımadığı birinin tənqidinə varmadan qəlbini açmağı sübut edirdi, o, danışdırdı:

– **Danışığınızdan müəllimə oxşayırsız. Qızım anası ölmüş ölürdü oxumaq üçün. Tiflisə gedən tələbələrə baxdıqca ürəyim əsir, keşək mən də tələbə olaydım deyə. Hardadır bizdə o bəxt. Özümü də beləcə, məktəbi qurtaran kimi əvə verdim; dedilər atasızdılar; üç qızdı; yük azalsın. Elə bildilər ağ günə çıxardılar. Bir oğlum oldu, biri də bu qız. Ərim xərcəngdən öldü, qaldım iki yetimlə. Qardaşdan, bacıdan gələn çörəklə nə qədər dolanmaq olar. O qədər əskiklik vardı ki, onların da öz ailəsi. Məcbur sahələrə işə çıxdım. Neçə ki uşaq balaca idi o qədər hiss etmirdim. Yeməklərini bişirirdim, qız qızdırıb qardaşıyla yeyirdilər. Elə ki yetkin yaşa gəldi fikrim qalırdı evdə. Yeniyetmə qızı evdə qoyub çıxmaq asan deyildi. Ətrafımda hamı bilirdi atasız olduğumu. Həm də qarışıq millət içində yaşayırdım. Çıxış yolum nə idi?**

Bax, elçi zənginə ona görə sevindim. Yuxu deyirsən, o yuxuya mən 20 ildir həsrətəm, amma qızımın başı üstündə kimsə olsun, ailəsinin içində olsun, mən çörək üçün çöllərdə işləyəndə fikrim yanında qalmasın, onun üçün maraqlananlar var deyə rahat olum. Onsuz da mənim evimdə ömrüm boyu çəkəcəyim dərdim var. Qoy o gedib xoşbəxt olsun. Allah məni yarıtmadı, onu yarıtсын.

İndi də bu xəstəlik bir bala oldu başımıza. İl yarımdır sevinirdim ki, o öz rahatlığında; indi də hökumət qaytarır. Bilsələr əvə vermişəm axırıncı nə olar? Nə bilim, əri gələcəkmi? Uşağı-zadı da yoxdur..

Mən daha heç nə demədim. Gözlərim dolmuşdu. Üzümlü çevirib pəncərədən çölə baxırdım.

Qadına bayaqkı əsəbim getmişdi. O da

mənə baxırdı. Yəqin özünə haqq qazandıрмаq üçün danışdığı əhvalata rəy istəyirdi. Amma mən susurdum, baxışını üzərimdə hiss etsəm də susurdum.

Özümü o qadının yerinə qoydum. Mən neylərdim? Gətirdiyim hər bəhanəyə bir-bir yol tapdım, tapmalıydım axı. Mən oxumuş, ali təhsilli, dünya görüşlü biri idim. O isə həyata məktəb partasının arxasından atılmış və hələ başı uşaq laylasından ayılmamış dul qadın libasına bürünən, öz haqqını, hüququnu belə başqalarından soruşan biri idi.

– **Rusiya səfirliyinin yanında saxlayın.**

Səsə tərəf döndüm, qadın mənə beş saniyəyə qədər baxdı, hər ikimizin gözləri dolmuşdu, sual dolu gözlərini çəkib sürücüyə – **O müəllimin də hesabını çıxın** – deyib düşdü.

İstəsəm də səsimi çıxara bilmədim. Heç təşəkkür də etmədim. Yalnız o gözləri gördüm hər yerdə – sual dolu gözləri, məndən **“haqlıyammi?”** soruşan o gözləri.

O qadının nə adını bildim, nə ünvanını. Çöllərdə işlədiyi pulla mənə bilet alacaq qədər səxavətə malik o qadının kimliyini bilməsəm də, böyük ürəyini yaxşı xatırlayacam. Onun sualına cavab verə bilmədim, çünki yolumu kəsən qanunlar var. O düz etməmişdi, amma o əyriyi əsasını valideyni, qohumları qoymuşdu. Əgər o qadın öz qızını açmamış qonçə ikən küləkdən qoruya bilməyibsə günahkar valideyndir.

Ona görə addımı elə ataq ki, səhvlərimiz silsilə olmasın.

Həmişə düşünək ki, mütləq nə isə ola bilər, heç nə olmayacaq kimi düşünməyək və özümüzü pis günə də hazırlayaq.

Nə səbəb olursa olsun, uşaqların uşaqlığını, gəncliyini əlindən almayın. Onlara sənət verin ki, həyat yollarında ayaq üstə dayana bilsinlər, axı yollar həmişə düz olmur.

Esmira ƏLƏKBƏRLİ

Marneuli rayonu Qaçaqan 2 sayılı ictimai məktəbin kimya-biologiya müəllimi

BİRİNCİ SINIFLƏRİN QEYDİYYATI TARİXİNDƏ DƏYİŞİKLİK OLUB

Birinci sinifə daxil olanların və onların valideynlərinin maraqlarını nəzərə alaraq 2021-2022-ci tədris ili üçün birinci siniflərin qeydiyyatının I və II mərhələsinin vaxtı dəyişdirilib.

Birinci siniflərin qeydiyyatının I mərhələsi (xüsusi təhsilə ehtiyacı olan uşaqlar) 15 martdan 26 mart qədər uğurla həyata keçirilib. Ancaq ölkədəki epide-

mioloji vəziyyətə görə I mərhələdə qeydiyyatdan keçmiş uşaqların multidisiplin komandası tərəfindən qiymətləndirilmə prosesində maneə yaranıb. Buna görə xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şəxslərin marağını nəzərə alaraq qeydiyyat üçün lazım olan sənədlərin qəbulu üçün yekun vaxt **5 iyuna qədər uzadılıb.**

Hökumətin 4-11 may tarixlərinin istirahət günləri elan etməsinə görə birinci siniflərin qeydiyyatının II mərhələsində də dəyişiklik edilib. II mərhələdə qeydiyyat 2021-ci ilin 20 aprel tarixindən 29 aprel tarixinə qədər həyata keçirilib.

Xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagirdlər:

- Fiziki məhdudluğu olan;*
- İntellektual inkişafın pozulması;*
- Tədris qabiliyyətinin pozulması;*
- Sensor inkişafın pozulması (eşitmə və ya görmə);*
- Nitq qabiliyyətinin pozulması;*
- Davranış və emosional pozuntular;*

a) Uzun müddət xəstəxanada qalmaq ehtiyacı;

f) Təhsildə sosial faktorlardan yaranmış çətinliklər və buna görə də milli tədris planının tələblərini yerinə yetirə bilməyən;

g) Autizm spektri olan;

Xatırladaq ki, **III mərhələ** – ümumi qeydiyyat – mayın 13-dən başlayacaq və iyunun 5-nə qədər davam edəcək.

Qeydiyyat Təhsilin İdarəsi üzrə Məlumat Sisteminin rəsmi veb-səhifəsində – emis.ge-də həyata keçiriləcək. Qeydiyyatı valideyn/qanuni nümayəndə aparır. Elektron qeydiyyatdan keçmiş şagirdin vacib sənədinin təqdim edilməsi iyunun 8-dən 22-nə qədər həyata keçiriləcək. Təyin edilmiş vaxtda sənədlər təqdim olunmazsa qeydiyyat avtomatik ləğv olunacaq.

IV mərhələdə qeydiyyat 24 iyunun 10 iyula qədər məktəblərdə həyata keçiriləcək. Bu mərhələdə azad olunan, yaxud boş qalmış yerlərə I, II və III

mərhələlərdə qeydiyyatdan keçmiş, yaxud qeydiyyatı dəyişmək istəyən şagirdlər qeydiyyat olunacaq.

Məktəb dördüncü mərhələdə valideyn/qanuni nümayəndənin təqdim etdiyi vacib sənəd əsasında şagirdin qeydiyyatını təmin edir.

Birinci sinifə qəbul olmaq üçün lazım olan sənədlər isə bunlardır:

• Şagirdin qanuni nümayəndəsinin ərizəsi. Ərizə qanuni nümayəndənin yaşayış yeri və telefon nömrəsi ilə bağlı məlumatdan ibarət olmalıdır;

• Şagirdin doğum şəhadətnaməsi, yaxud şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti. Gürcüstanda müvəqqəti yaşayışı təsdiq edən sənədin surəti (belə hal mövcud olarsa).

Nazirlik valideynləri qeydiyyat müddəti və şərtləri ilə diqqətlə tanış olmağa çağırır ki, uşaqları vaxtında və maneəsiz məktəbə qeydiyyat edə bilsinlər.

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

30 APREL 2021-Cİ İL №008 (131)

AVROPA İNVESTİSİYA BANKI ŞƏRQ-QƏRB SÜRƏT YOLUNUN YENİDƏN QURULMASINA 106,7 MİLYON AVRO AYIRACAQ

Avropa İnvestisiya Bankı (EIB) Gürcüstana ölkənin əsas magistralı olan Şərq-Qərb sürət yolunun (E60) yenidən qurulmasına 106,7 milyon avro ayıracaq. Bu barədə bankın saytında yerləşdirilən məlumatda bildirilib.

Kredit 30 kilometrlik Algeti-Sadaxlı və 32 kilometrlik Rustavi-Qırmızı körpü yol hissələrinin təmirinə yönəldiləcək.

Məlumatda qeyd olunub ki, 388 kilometrlik E60 dəhlizi Azərbaycan-Gürcüstan sərhədindəki Qırmızı körpü sərhəd-keçid məntəqəsindən başlayır və Qara dəniz sahilindəki Poti limanına qədər uzanır və daha sonra Türkiyə sərhədində davam edir.

GÜRCÜSTANA ÇİYƏLƏK ƏN ÇOX TÜRKİYƏDƏN İDXAL EDİLİR

Gürcüstan çiyələk idxalını artırır. Milli Statistika İdarəsinin məlumatına əsasən, 2021-ci ilin ilk üç ayında ölkəyə 73 min dollar dəyərində çiyələk gətirilib. 2020-ci ilin eyni dövründə göstərici 69,6 min dollar təşkil edib. 2019-cu ilin analoji dövründə isə 46,5 min dollar dəyərində idxal həyata keçirilib.

Cari ilin göstəricilərinə görə, çiyələyin əsas idxalçısı qonşu Türkiyədir. Yanvar-mart aylarında Türkiyədən ölkəyə 72,5 min dollar dəyərində çiyələk gətirilib. Niderlanddan isə 500 dollar dəyərində məhsulun idxalı həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, 2019-cu ilin analoji dövründə əsas idxalçı faktiki olaraq yalnız Türkiyə idi. Ötən ilin həmin dövründə idxalçılar arasında Türkiyə ilə yanaşı Misir də mühüm yer tuturdu. 2020-ci ilin yanvar-mart aylarında Türkiyədən 48,1 min dollar, Misirdən 21,4 min dollar, Niderlanddan isə yalnız 100 dollar dəyərində çiyələk idxal edilib.

Xatırladaq ki, aprel ayının əvvəlində "East Fruit"-in analitikləri çiyələyin yerli istehsalının azalması barədə danışırdılar. Onların məlumatına görə, ölkə idxal edilən məhsuldan asılı vəziyyətə düşür. Ekspertlərin fikrinə əsasən, yerli istehsalın azalmasının əsas səbəbləri arasında regiondakı ağır sosial-iqtisadi vəziyyət də var. Buna Gürcüstanda turistlərin az olması da əlavə olunur. Bundan əlavə, türk lirəsinin devalvasiyası, xüsusən Gürcüstan bazarı üçün türk çiyələyinin ixracını daha da cəlbedici etmişdir.

Mənbə: bpn.ge

RUSIYA GÜRCÜSTANI DOST OLMAYAN ÖLKƏLƏR SİYAHISINA DAXİL EDİB

Rusiyaya dost olmayan ölkələrin siyahısında Gürcüstan da yer alıb.

Bu barədə məlumatı Kremlə yaxın olan jurnalist Dmitri Smirnov "Telegram" kanalında yayıb.

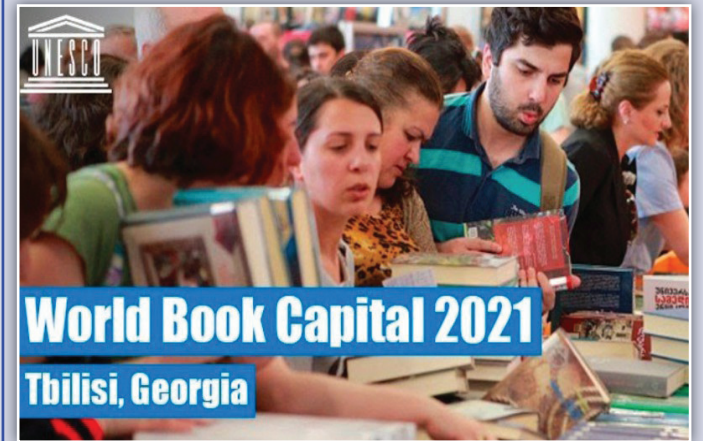
O bildirib ki, siyahıda Gürcüstanla yanaşı Litva, Latviya, Estoniya, Ukrayna, Polşa, Böyük Britaniya da var.

Jurnalist qeyd edib ki, ABŞ və Çexiya da dost olmayan ölkələr sırasına daxil olunacaq.

Xatırladaq ki, aprelin 24-də Rusiya Prezidenti Vladimir Putin hökumətə ölkəyə dost olmayan dövlətlərin siyahısını hazırlamağı tapşırıb.

TBİLİSİ "DÜNYA KİTAB PAYTAXTI" ELAN OLUNUB

World Book Capital 2021
Tbilisi, Georgia

Tbilisi şəhəri "Dünya kitab paytaxtı" elan olunub. Şəhər bir il ərzində UNESCO-nun layihəsinə ev sahibliyi edəcək.

Tbilisi bu statusu Malayziyanın paytaxtı Kuala-Lumpurdan təhvil alacaq.

"Dünya kitab paytaxtı" elan olunan şəhərlərdə mütaliənin populyarlaşdırılması və bütün sosial təbəqələr üçün kitabların əlçatanlığı səviyyəsinin artırılması üçün müxtəlif tədbirlər keçirilir.

Qeyd edək ki, "Dünya kitab paytaxtı" layihəsi 2001-ci ildə təsis olunub. Bu statusu ilk olaraq Madrid şəhəri daşıyıb.

ÖLKƏNİN TURİZMDƏN GƏLİRİ ARTMAĞA BAŞLAYIB

Gürcüstan Milli Bankının analitik hesabatına əsasən, bu ilin mart ayında ölkə turizmdən 29,5 milyon ABŞ dolları həcmində gəlir əldə edib.

Sənədə görə, aylıq müqayisədə gəlirin həcmi 15,8 milyon ABŞ dolları və yaxud 2,1 dəfə artıb.

Ötən ilin eyni ayı ilə müqayisədə isə gəlirdə 60 % azalma qeydə alınıb.

Martda Gürcüstanın qəbul etdiyi ziyarətçilərin sayı illik müqayisədə 67,8 % azalaraq 63,3 min nəfər təşkil edib.

Təsisçi:
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı"

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Qardabani şəh., Kolxoz küç. 4
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
EMAIL: yeniyoqazeti@gmail.com

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.